

**Uvodni nagovor predsednika Državnega sveta mag. Blaža Kavčiča na
otvoritvi mednarodne konference »Dileme razvoja in izzivi na področju
korporativne varnosti«**

(23. marec 2011)

Spoštovane udeleženke in udeleženci letošnje konference, cenjena ministrica dr. Ljubica Jelusič, predsednik programskega in organizacijskega odbora konference dr. Denis Čaleta, spoštovani referenti in zainteresirana javnost, gospe in gospodje,

z velikim veseljem sem sprejel povabilo na to zanimivo konferenco in naj vas v imenu Državnega sveta in v svojem imenu uvodoma prav lepo pozdravim.

Tema korporativne varnosti, o kateri bo govora, je v luči varnostnih dogodkov, ki smo jim priča v prvih mesecih letošnjem letu, izjemno aktualna. Ponovno se namreč potrjuje, da smo vstopili v zelo občutljivo obdobje tveganj, ki so sama po sebi vgrajena v koncept razvoja in gospodarske rasti sedanje družbeno-gospodarske paradigme. Znanost in tehnologija, ki sta simbol za gotovost in varnost sta, paradoksalno, postali izvor najrazličnejših tveganj. Številnih med njimi dolgo nismo znali ali hoteli prepoznati. V splošnem pa že lahko rečemo, da so tveganja, negotovosti in nevarnosti imanentna lastnost znanstveno-tehnološkega razvoja, na katerem temeljijo tudi moderne korporacije, ki so nosilke gospodarskega razvoja, in moderna družba nasploh. Pri tem pa ne gre le za tveganja, ki izhajajo iz tehnologije in na njej temelječih proizvodnih procesov, temveč tudi za tista tveganja, ki so posledica dejstva, da **razvoju tehnologij ni sledil v enaki meri proces demokratizacije, enakomernejše porazdelitve ustvarjenih dobrin ter krepitev humanih družbenih odnosov.**

Globalizacija je v osnovi logičen in neizbežen proces na temelju delovanja sestavin dosedanje družbeno-gospodarske paradigme. Prinesla je vrsto izjemno pozitivnih posledic za gospodarstvo, mnogo tudi za državljane na splošno. A temeljna težava globalizacije je, da njeni nosilci niso bili in še vedno niso prisiljeni plačati polne cene izvajanja svojih poslovnih procesov. V kalkulacijo niso prisiljeni vzeti stroška negativnih učinkov delovanja na socialne in okoljske strukture. In temeljna težava je, da vrednostni sistem odločevalcev ne izhaja iz ekosocialne etike in ni naravnani v smeri trajnostnega družbenega in socialnega razvoja. To pa povzroča vedno nova in nova tveganja. Zaskrbljujoče je, da so situacije, s katerimi se soočamo, za nas **nove**, saj o njih nimamo nobenega zgodovinskega znanja. Če smo včasih lahko predvidevali, kalkulirali, kaj nam prinaša tveganje, je to danes mnogo težje. Tudi zaradi tistih mikro in makro tveganj, ki smo jih vendarle prepoznali in zanje vseskozi vedeli, še zdaleč nismo omejevali gospodarske rasti. Finančni kolaps na Wall Streetu in potres na Japonskem sta zato dejansko le dve plati ene in iste zgodbe. Aktualno katastrofalno dogajanje na Japonskem pa je med drugim tudi dovolj nazorno pokazalo meje rasti na neoliberalni družbeni paradigmi, ko želja po čim večjem dobičku zlahka preseže vsakršne meje tveganj. Cena za to bo strahotna.

Zagotovo se počasi izteka mit, da je tveganje nekaj, s čimer je mogoče poljubno trgovati.

S procesom globalizacije so se tudi tveganja globalizirala. Svet je postal globalen tako na ravni širitve investicij kot tudi njegove splošne ranljivosti. Ob tem nekateri raziskovalci pripominjajo, da je postalo tveganje na svojevrsten način tudi demokratično - ogroženi smo vsi ne glede na dohodek ali družbeni status, vpliv ali moč. Tveganj, ki npr. izhajajo iz ekoloških predpostavk, preprosto ne moremo več kontrolirati. Pogajanja z naravo pač niso mogoča!

Globalizacija varstva pred nevarnostmi oz. nesrečami bi morala zato nujno slediti globalizaciji varnostnih tveganj. Varnostna stroka, če jo lahko pogojno tako imenujem, se osredotoča predvsem na posledice dejavnikov tveganja. Varnost pred globalnimi tveganji, pa naj gre za nevarnosti naravnih nesreč, vojne ali druge nevarnosti je mogoče vzpostavljati le v mednarodnem okolju z dejavnim sodelovanjem držav. Okrepiti je potrebno preprečevanje, odpravljanje in omejevanje virov ogrožanja. Države bi morale sprejeti učinkovito okoljsko in drugo zakonodajo, ki bi preprečevala in omejevala čezmerno onesnaževanje, posege v okolje ter dejavnosti, ki povečujejo nevarnosti naravnih in drugih nesreč, še posebno tistih, ki imajo lahko škodljive vplive prek državnih meja. Sprejeti bi morale novo mednarodno zakonodajo, ki bi dolgoročno zagotavljala miren in varen trajnostni gospodarski, družbeni in politični razvoj. Zagotoviti bi morale dosledno izvajanje presoje vplivov novih tehnologij in posegov v okolje v skladu z načeli trajnostnega razvoja ter sprejeti ukrepe, ki bi industrijo prisilili k postopni sanaciji nevarnih oz. razvijanju varnejših tehnologij.

Zlasti v zadnjih desetletjih so se ob spremenjenem odnosu do narave, tveganj in varnosti tudi na mednarodni ravni okrepila prizadevanja za učinkovitejše obvladovanje tveganj. V okviru Organizacije združenih narodov, Evropske unije ter drugih mednarodnih organizacij in skupnosti so bile sprejete pomembne odločitve, konvencije, sporazumi, smernice, protokoli in drugi mednarodni akti o zagotavljanju zdravega in varnega okolja, še posebno v zvezi z varstvom narave, ohranjanjem biološke pestrosti, krčenjem gozdov, preprečevanjem onesnaževanja in drugih škodljivih vplivov na okolje, varstvom pred industrijskimi nesrečami, prepovedjo proizvodnje in uporabe posameznih vrst orožij, zaščiti žrtev vojaških spopadov in drugim.

Kot odgovor na nevarnosti, ki so povezane z družbo tveganja, se je razvila ideja trajnostnega razvoja. Nedvomno smo tudi v Državnem svetu že veliko prispevali k povečevanju gostote zavesti o utemeljenosti trajnostnega razvoja, kot gradnika nove družbeno-gospodarske paradigme. Številni posveti, ki so se v Državnem svetu zvrstili v zadnjih letih, so na široko odprli prostor civilni družbi. Ampak, bodimo iskreni, zaznavnega premika v delovanju glavnih odločevalcev v Sloveniji še nismo dosegli. Še vedno je od glasu strokovnih argumentov in razuma močnejši vpliv odvetniško-finančno-političnih elit, ki stojijo za vsemi pomembnejšimi projekti, tudi za celotnimi sektorji. Ti parcialni interesi elit so tudi

zavora sklepanju in smiselnosti mednarodnih razvojnih zavezništav Slovenije na področju prometa, energetike, bank. Že pred leti smo v dokumentu Državnega sveta o vzrokih družbene krize zapisali, da neravnovesja na osebni, nacionalnih in globalni ravni dosegajo eksplozivne ravni. Začelo se je. Tudi v Sloveniji nismo imuni pred izbruhom nezadovoljstva državljanov, če se ne bomo odzvali s celovito, inovativno, okoljsko in družbeno trajnostno naravnano politiko. Pred nedavnim sem sodeloval na mednarodni Blejski konferenci o scenarijih razvoja, v luči ekstremnih podnebnih sprememb in vplivu le-teh na družbo. Eden od referentov je primerjal sedanje globalno stanje s situacijo igralca ruske rulete in postregel z izračunom, da imamo že ob spoštovanju zmernega scenarija okoljskega in družbenega razvoja manj možnosti za preživetje kot civilizacija od igralca ruske rulete, ki v boben za naboje vstavi naboj.

Eminentni strokovnjaki bodo na tej konferenci predstavili poglobljene ekspertne poglede na vprašanja korporativne varnosti. Prav je, da se ob tem zavedamo tudi temeljnih družbeno-ekonomskih vzrokov tveganj. Za uspešnejše soočanje s temi vzroki potrebujemo temeljne spremembe, spremembo pravil. Potrebujemo nove, inovativne rešitve. Kapitalizem ali socializem, kot ju poznamo, ne moreta predstavljati zadovoljive rešitve! Na inovativen način bomo morali sestaviti gradnike tržnega mehanizma, lastnine, denarja, konkurence, varčevanja, investiranja na eni strani in gradnikov motivirajoče inovativne družbe temelječe na dinamičnem, ustvarjalnem srednjem razredu na drugi strani. Na soustvarjalnem delovanju zadovoljnejših državljanov, na solidarnosti, na poštenem, motivirajočem, vključevalnem odnosu do slabše situiranih. Na kritičnem in spoštljivem odnosu do elit, a elit po kriteriju njihovega pozitivnega odbleska v širšem družbenem okolju, na gospodarskem, kulturnem, političnem, športnem področju in ne po kriteriju izjemnih plenilskih sposobnosti, s katerimi **povečujejo raznovrstna tveganja** v nacionalnem in globalnem prostoru. V takem okolju bo varno poslovati in živeti, čeprav vseh tveganj ne bo mogoče nikoli izključiti.

Spoštovani,

znanost, pa naj gre za tehnično, družboslovno ali humanistično, je bila in ostaja tista sila, ki vzbuja **upanje** in ki bo ob preventivnem pristopu lahko dejansko največ prispevala k reševanju problemov varnosti, seveda če ne bo zlorabljena v škodo človeštva. Vsem skupaj naj zaželim, da bi konferenca »Dnevi korporativne varnosti« pripomogla k povečanju gostote zavesti o tem kje smo in o tem kam in kako moramo iti, da bomo vsi skupaj in še posebej mlade generacije doživljali ohranjanje in rast kakovosti življenja.

Hvala.